

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Physicam, siue Scientiam de Corpore naturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

Cap. I. An elementa à mixtis distincta dentur, & eorum numerus & ordo?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95236](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95236)

LIBER OCTAVVS,

D E

Corpore naturali corruptibili, siue sublunari.

TRACTATVS PRIMVS.

De Corpore corruptibili elementari ac mixto.

CAPVT PRIMVM.

An elementa à mixtis distincta dentur, & quis eorum numerus & ordo.

1. **E**LEMENTA, siue corpora simplicia sunt: in quibus quatuor primæ qualitates contrariæ, nimirum calor, frigus, siccitas, & humiditas permixtæ non sunt: corpora vero mixta, & non simplicia sunt, in quibus omnes quatuor concurrunt: ita ferè Aristoteles 3. de celo cap. 3. & Galenus 8. de placitis. Quod autem dentur corpora mixta, & quatuor primis qualitatibus temperata, testis est experientia: lignum enim v. gr. nisi caliditatem, & siccitatem igni consentaneas in aliquo gradu haberet; cur facilius, quàm aqua in ignem conuerteretur? aut nisi frigiditatem, & siccitatem in aliquo etiam gradu haberet; cur in ignem difficilius, quàm stupa conuerteretur? Quod autem dentur corpora simplicia, & non constantia quatuor primis qualitatibus contrariis, sed vel duplici, vel certè triplici suadet: tum quia in quouis genere summum esse oportet: qua ratione inter belluas leo, inter volucres aquila, inter sydera Sol; inter animantia homo, & inter spiritualia Angelus primas obtinent. Cum ergo plura corpora inæqualiter calida v. gr. sint, necesse quidem erit, ut corpus aliquod summè calidum existat; ac per consequens quod omnis frigoris expers sit; tum etiam, quia in igne, si purus sit, ut non esse alicubi nequit, quod vestigium frigoris est, aut quod caloris vestigium aquæ, humiditatis, terræ, aut siccitatis aëris inest.

2. Elementa hæc quatuor esse cum Aristotele tenet modò omnis Philosophorum Schola: & hac ratione concludi potest. Tot sunt elementa, quot modis quatuor primæ qualitates combinari possunt, seque mutuo compari, si binas semper sumamus, alteramque, vel si maius, ambas in summo: at eiusmodi combinationes quatuor tantum sunt: ergo, &c. Maior perspicua est: siquidem elementum est, cui aliqua, saltem prima qualitas in summo congruit: alia verò vel in summo, vel iuxta plerisque infra summum: ergo tot erunt elementa, quot modis primæ qualitates combinari possunt. Minor autem non minus per-

spicua est: quia si quatuor illæ qualitates binæ semper sumantur, ut monuimus, ex iis sex tantum combinationes fieri possunt: nimirum caliditatis cum siccitate, ex qua resultat ignis, humiditatis cum caliditate, ex qua constituitur aër, frigiditatis cum humiditate, ex qua procedit aqua, & siccitatis cum frigiditate, ex qua resultat terra, & caliditatis cum frigiditate, ac humiditatis cum siccitate: hæc duæ postremæ combinationes naturaliter possibiles non sunt; cum calor in summo cum quouis frigore impossibilis sit, aliàs summus minimè futurus: idemque de humiditate, & siccitate dicendum est: igitur quatuor primæ qualitates quatuor tantum modis ita combinari possunt, ut se mutuo compatiantur.

Ratio verò, cur quatuor primæ qualitates, si binæ semper sumantur, sex modis tantum variari possint, à Patre Clauio in principio spheræ hæc traditur: proposito aliquo numero rerum multiplicetur is per numerum proximè minorem, & producti numeri medietas indicabit numerum combinationum, quæ inter res propositas fieri potest: sic si quinque res combinandæ sunt, multiplicanda sunt quinque per quatuor: & numeri producti, nimirum vigesimi medietas, quæ decas est, regula & mensuro esse debet combinationum, quæ inter quinque fieri possunt: qua ratione Porphyrius inter quinque prædicabilia decem combinationes instituit: cum ergo in præfenti multiplicatis quatuor per tria duodecim resultent: sanè sex tantum modis quatuor primæ qualitates combinari poterunt, si duæ semper accipiantur.

4. Quod si elementum non binas qualitates primas, sed trinas sibi vendicet, ut nonnulli arbitrati: eadem ratio ne conuinci poterit quatuor tantum elementa esse in rebus: siquidem si ex quatuor primis qualitatibus trina semper accipiantur, quatuor tantum modis combinari poterunt: quod in hunc modum ostendo. Ex quatuor qualitatibus vndecim tantum combinationes, quantæ quanta sint, fieri possunt: cum ergo earum sex binas qualitates complectantur, vna vero omnes quatuor: reliquum est, ut solum quatuor combinationes sint, quarum quævis trinas qualitates primas complectatur. Antecedens à P. Clauio ubi suprâ suadet hac regula: sumantur tot numeri incipiendo ab unitate in dupla proportionem, quot sunt res propositæ, & combinandæ; & à summa omnium illorum

illorum subtrahatur numerus rerum, & tunc residuus numerus numerum combinationum indicabit: in presenti ergo numeri in dupla proportionem iuxta numerum primarum quatuor qualitatum sunt vnum, duo, quatuor, octo: quorum summa sunt quindecim; à qua si quatuor abstrahas, sanè vndecim tantum remanebunt: vndecim ergo modis quatuor primæ qualitates combinari poterunt.

5. Secunda ratio, qua probari potest numerus quaternarius elementorum, à gravitate, & leuitate desumitur: omne corpus simplex, siue elementare, vel graue, vel leue est: si graue, aut simpliciter graue, vt terra; aut secundum quid, vt aqua: si leue est, aut simpliciter leue est, vt ignis; aut secundum quid, vt aer: ergo si attendatur grauitas, & leuitas corporum simplicium, hæc quatuor tantum esse poterunt: quod respexit ille Metamorphoseos 15. ibi.

*Quatuor æternos genitalia corpora mundus
Continet: ex illis duo sunt onerosa, suoque
Pondere in inferiustellus, atque vnda feruntur
Et totidem grauitate carent, nulloque premente
Alta petunt aer, atque aere purior ignis.*

6. Ratio tertia ex numero motuum simplicium deduci consuevit: vt enim docet Aristoteles 1. de celo, motus simplices sunt tantum tres; nimirum à medio ad medium, & circa medium: quorum primus vocatur sursum, secundus deorsum, tertius circularis: motus autem, quo corpus fertur, aut ab Oriente in Occidentem, vel è contrario; aut ab austro in aquilonem, vel è contra: hi, inquam, motus non simplices sed mixti sunt. In subiecta enim figura linea, per quam fit motus à meridie in aquilonem, quoad aliquas partes ad centrum, siue punctum circuli accedit, & appropinquat: quoad alias verò ab eo recedit, ac distat: vnde motus ipse factus per eam lineam partim tendit ad medium, ac deorsum est; partim verò à medio pergit, & sursum est: atque adeo non simplex, sed mixtus est.

7. Vnde sic argumentor: aut motus simplex est circularis, siue circa medium; & ita conuenit celo, quod irrequieto cursu in orbem conuoluitur: aut est ad medium simpliciter; & ita conuenit terræ ob summam grauitatem: aut medium secundum quid; & ita conuenit aquæ ob grauitatem infra summum: aut est à medio secundum quid; & ita conuenit aëri, qui ad leuitatem ignis proximè accedit: si igitur per motus simplices corpora simplicia metiamur, omisso corpore simplici caelesti, corpora simplicia sublunaria quatuor tantum reliqua erunt.

CAPUT II.

Quatenus elementa mixtis insint.

Elementa quoad eorum substantiales formas mixtis inesse tenent communiter Medici cum Hypocrate, & Galeno, & ex Theologis Aureolus, Albertus Magnus, & Iandunus, alique. Præcipua huius sententiæ fundamenta (nec enim omnia commemorare vacat) sunt, quæ sequuntur. Quatuor primariæ qualitates elementorum propriæ passionibus sunt: at vbicunq; propria passio reperitur, inibi forma reperitur: ergo in mixtis, in quibus quatuor primariæ qualitates recipiuntur, formæ etiam elementares recipiuntur. Præterea: si lignum viride in rogi proiciatur, ita succendetur, vt in quatuor elementa formaliter resoluatur: igitur iis formaliter constat: in ea enim vnumquodque resoluatur, quibus continetur. Antecedens experientia compertum est: siquidem ex ligno illo in ignem proiecto cernimus prodire flammam fumum, & humorem, ac cineres: at flamma ad ignem fumus ad aërem, humor ad aquam, & cinis ad terram spectat: vnde lignum destrui nihil aliud erit, quàm quatuor elementa in eo formaliter contenta dissipari, ac separari; non verò ea destrui pro eo ac cecinit ille 15. Metamorphoseos ibi:

*Nec perit in tanto quidquam mihi credito mundo;
Sed variat, faciemque nouat, nascique vocatur.
Incipere esse aliud, quàm quod fuit antemorigue
Desinere illud idem, cum sint huc forsitan illa.*

Hæc translata illuc: summa tamen omnia constant. Verum oppositam sententiam tenent Philosophi, ac Theologi melioris notæ; eiusque probationem hac vnica ratione concludo: quia aut formæ elementorum ita in mixto sunt, vt in eadem eius parte omnes quatuor insint: aut ita, vt materia mixti quoad aliquas particulas formam vnius elementi, & quoad alias alterius elementi suscipiat: neutrum dici potest: ergo, &c. Minor quoad primam partem suadetur: quia iterum aut in materia mixti quoad eius omnes, & singulas partes tantum insunt formæ elementorum: ita vt forma mixti nihil aliud sit, quàm plures gradus formarum elementarium inuicem vniti, & combinati in eadem materia particula, & vicissim refracti, siue remissi, sicut Aureolus arbitratus est: & hoc sustineri nequit: tum quia lapis verbi gratia à ligno specie differt, & non penes magis, & minus; sicut album ab albo, vt lumine naturæ compertum est: at iuxta aduersarios specie non differrent, sicut album à nigro, sed sicut magis & minus album. Tum etiam, quia forma hominis cum spiritalis sit, in eiusmodi cohabitione formarum elementarium consistere nequit, quantumlibet virtutes elementorum, nempe primas qualitates postulet: cur ergo reliquorum mixtorum formæ substantiales in eiusmodi coagmentatione formarum elementarium sitæ sint, vt vt virtutes elementorum sibi vendicent? aut, quod Auerroes, & Auicenna arbitrati sunt, simul cum formis elementorum in quauis particula materia forma essentialis mixti realiter distincta, & superaddita residet? & hoc etiam sustineri nequit: quia ita in eadem parte materia

dd 3 darentur